

مطالعه تأثیر رهبری تحول گرا بر کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب

مسعود بخشیزاده^{۱*} و قنبر امیرنژاد^{۲*}

۱- گروه مدیریت، پردیس علوم و تحقیقات خوزستان، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۲- گروه مدیریت، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

۳- عضو هیأت علمی گروه مدیریت، واحد شوشتر، دانشگاه آزاد اسلامی، شوشتر، ایران.

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی تأثیر رهبری تحول گرا بر کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش کارکنان ادارات ستادی شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه مدیران ستادی، مدیران میانی و رؤسای واحدهای اجرایی ادارات ستادی شرکت به تعداد ۵۳۳ نفر است که ۲۲۳ نفر به عنوان نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران و بصورت تصادفی انتخاب گردیدند. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه رهبری تحولی باس و اولیو، پرسشنامه خلاقیت کارکنان رندسیپ می‌باشد. روایی ابزار گردآوری اطلاعات با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی به میزان مقدار ۰/۶۲ به درجه آزادی ۱/۷۱ می‌باشد. میزان RMSEA (برابر با ۰/۰۶۷) و شاخص‌های GFI (برابر با ۰/۹۷)، AGFI (برابر با ۰/۹۴)، NFI (برابر با ۰/۹۸)، NNFI (برابر با ۰/۹۹) و CFI (برابر با ۰/۹۹) مورد تایید قرار گرفت. پایایی ابزار تحقیق با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۸۹ مورد تایید قرار گرفت. اطلاعات با استفاده از برنامه آماری Lisrel و آزمون آلفای کرونباخ تحلیل شدند. بر اساس یافته‌ها رهبری تحول گرا بر کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش کارکنان این شرکت تاثیر دارد.

واژه‌های کلیدی: جمع‌آوری و انتشار دانش، رهبری تحول گرا، کشف.

مقدمه و بیان مساله

مسائل امروز سازمان‌ها با راه حل‌های دیروز حی شدنی نیست و شرایط محیطی‌ی به حدی پیچیده و پویا و نامطمئن شده است که سازمان‌ها دیگر نمی‌توانند بدون نیاوری، حیات بلندمدت خود را تضمین کنند (واعظی و همکاران، ۱۳۸۹). لذا سازمان‌ها باید شرایطی را فراهم کنند تا بتوانند به طور فردی یا گروهی فعالیت‌های نوآورانه خود را به اجرا درآورند. در این میان، نقش مؤثر مدیران و رهبران در تغییر و تحول بنیادی در سازمان اجتناب ناپذیر است. مدیران اداری با داشتن مهارت‌های کلیدی رهبری می‌توانند موجبات اثربخشی و کارایی را بوجود آورند. (والاپا و همکاران، ۱۳۹۵). رهبران تحول آفرین بر، ادراکات و رفتار پیروان تأثیرگذار باشند. (سلم و کاترا، ۲۰۱۵). سازمان‌ها امروزه توانایی آن را دارند که برای انطباق با محیط‌های امروزی، از رهبری تحول آفرین و ابعاد آن استفاده نمایند. در واقع رهبری تحول آفرین را شامل چهار بُعد کاریزما، انگیزه الهام بخش، ترغیب ذهنی و ملاحظات فردی می‌داند (کیم و کیم، ۲۰۱۵). از طرفی دیگر، انعطاف پذیری واکنش سریع در برابر شرایط متغیر محیطی، استفاده بهتر از منابع انسانی و دانش موجود در نزد آنها و همچنین اتخاذ تصمیمات بهتر، دستاوردهای مدیریت دانش برای سازمان‌ها امروزی است (میرفخرالدینی و همکاران، ۱۳۸۹). مدیریت دانش در واقع حافظه گذشته سازمان است که به عنوان یک پیشگویی کننده قابل اعتماد برای رویارویی با تغییرات مداوم و مستمر محیطی مورد نیاز است (عباسی و ملکی، ۱۳۸۹). مدیریت دانش فرآیندی است که به سازمان‌ها جهت پیدا کردن، انتخاب، سازمان دهی، انتشار و انتقال اطلاعات مهم و داشتن مهارت‌های لازم برای فعالیت‌هایی مانند حل مشکل، یادگیری پویایی، برنامه ریزی راهبردی و تصمیم‌گیری کمک می‌کند. (چیدام و سواروپرانی، ۲۰۱۵).

رهبر تحول آفرین کسی است که پیروان را به انجام کاری ترغیب می‌کند که فراتر از روال و انتظار معمول است. این گونه رهبران، در جست و جوی اتصال میان علایق فردی و جمعی هستند تا از این طریق، به زیرستان اجازه دهنند تا برای اهداف متعالی تلاش کنند. (حسینی و همکاران، ۱۳۸۹).

از این رو با توجه به مطالب بیان شده به بیان نقش و تاثیری که متغیر مستقل تحقیق یعنی رهبری تحول گرا بر متغیر وابسته یعنی مدیریت دانش میتواند داشته باشد میپردازیم. در ابعاد جهانی، نقش و تاثیری که رهبری تحول گرا میتواند بر مدیریت دانش داشته باشد، بدین صورت بیان کرد که با توجه به اینکه رهبران جهانی، برخلاف رهبران داخلی، افراد را در سطح جهانی هدایت میکنند، از این رو در ابعاد زیر بر مدیریت دانش تأثیرگذار است. کشف، دانش. رهبر تحول گرا، براساس پایه و اهداف شرکت با مدیران و کارکنان، ارتباط برقراری می‌کند. این امر برای سازمان‌های جهانی که تلاش دارند کسب و کارهای مختلفی را با توجه به دانش جدید کشف شده در گوشه کنار دنیا پخش شده‌اند را یکپارچه سازند، مشهود است. جمع‌آوری دانش: رهبران تحول آفرین جهانی، دیدگاهی از آینده شرکت را توسعه داده و دیدگاهی که واضح و عقلایی است و انتظارات بالا را با توانایی‌های شرکت هماهنگ سازد را توسعه میدهند. اجرای دانش توسعه دانش و جمع‌آوری دانش، طبق استراتژی و ماموریت اساسی، و براساس مسئولیت رهبران انجام می‌گیرد. انتشار دانش در بعد جهانی، انتشار دانش با سابقه‌های گوناگون در بخش‌های مختلف کسب و کار، وظایف و مناطق جغرافیایی، از مهمترین کارهای است. رهبری تحول گرا به مدیران و کارکنان کمک نموده تا در کنار هم قرار بگیرند و مانند یک تیم باهم کار کنند. در ک تفاوت‌های فرهنگی و کار کردن در کنار افرادی که از کشورهای مختلف هستند

در شرکت‌های جهانی بسیار مهم‌تر از شرکت‌های داخلی است. انتشار دانش و توسعه آن و تمایل به حفظ وضع موجود موجب می‌شود که رهبری تحول گرا در محیط‌های جهانی پویا موفق عمل کند. از این رو میتوان بیان نمود که رهبری تحول گرا در سطح جهانی بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش تأثیر دارد و نقش مهمی را ایفا می‌کند.

در ابعاد ملی نیز میتوان بیان کرد که رهبری تحول افرین بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش تأثیر داشته و نقش مستقیمی دارد. این موضوع بدین صورت بیان میشود که، برقراری ارتباط فردی با کارکنان و اهمیت دادن به همه کارکنان و توجه به اینکه از دیدگاه رهبر آنها برای سازمان مهم هستند. ملاحظات فردی مرتبط با رفتارهای رهبری تحول گرا را در سطح ملی، در رابطه به رفتار با افراد، به عنوان مشارکت کنندگان مهم دانش و به کارگیری مدیریت دانش فراهم می‌نماید. رهبرانی که از این شیوه رهبری استفاده می‌کنند، ملاحظاتی برای نیازهای کارکنانشان نشان می‌دهند و آماده‌اند تا توسعه رفتار دانشی در محیط کار در سطح ملی باشند. رهبران کارکنان را تحریک می‌کنند خلاقیت و پذیرش دانش را به عنوان بخشی از کارشان تشویق می‌کنند. آنها شیوه‌های رفتار با انتشار دانش، را در یک رفتار عقلایی به کار می‌برند. آنها در تمام مشکلات در یک شیوه آرام و محاسبه شده جمع اوری دانش می‌کنند و از تکنیک‌های حل مسئله برای رسیدن به تصمیمهایی استفاده می‌کنند که اتفاق نظر متقابل بین رهبران و کارکنان را منعکس می‌سازد. نفوذ، رفتاری است که پیروان را به استفاده از رهبرانشان به عنوان الگوی دانش پذیر تشویق می‌کند. در روابط فردی، روابط میان فردی عاملی مهم به حساب می‌آید و تحقیقات حاکی از آن است که ایجاد رابطه میان کارکنان، کشف، جمع آوری و انتشار دانش تأثیر مثبتی بر هم‌دیگر خواهند داشت. از این رو می‌توان گفت که نفوذآرمانی، ملاحظات فردی و انگیزش کارکنان و الهام بخشیدن به آنها بر که از ابعاد رهبری تحول گرا هستند بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش تأثیر دارد.

در ابعاد سازمانی نیز رهبری تحول گرا بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش تأثیر دارد و این تأثیر را میتوان اینگونه بیان کرد که، رهبرانی که در نفوذ یا کاریزما بالا هستند، همچنین حس قوی ثبات کنترل عاطفی دارند. آنها باور دارند که تغییر و متحول کردن پیروانشان از راه ارتباطات، الگو دهی نقش و تشویق، استراتژیهای مناسب مدیریت دانش برای رسیدن به مأموریت و هدفهای سازمان است. از این رو رهبران در سازمان از الگودهی، ایجاد و تشریح کشف، جمع آوری و انتشار دانش، مهم و معنی دار بودن، حس هدفمندی، اعتماد و اطمینان به پیروان، عزت نفس، حس کنترل عاطفی و خود سازمانی (خود تعیینی) استفاده نموده و موجب ارتقای سازمان میشوند در واقع، بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش در سایه رهبری تحول گرا احساس هویت و تعهد را در افراد تسهیل می‌کنند و نیز ثبات سازمان را بالا می‌برد. با توجه به موارد گفته شده ملاحظه میشود که نفوذآرمانی و ملاحظات فردی و انگیزش و الهام بخشی رهبر تحول آفرین بر بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش تأثیر دارد.

طاهری و سلطانی (۱۳۹۶) در تحقیقی به تعیین رابطه بین رهبری تحول آفرین و مدیریت دانش در سازمان تامین اجتماعی استان چهارمحال و بختیاری پرداختند. روش پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی بوده و جامعه آماری پژوهش را کارکنان سازمان مذکور به تعداد ۳۵۰ نفر تشکیل داده‌اند. ۱۸۵ نفر از کارکنان به عنوان نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شدند. جهت جمع- آوری اطلاعات از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. روابی پرسشنامه با استناد به مولفه‌های علمی و متون معتبر و اخذ نظر استاد راهنما و صاحب نظران به صورت محتوایی تایید گردید. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضرب آلفای کرونباخ به ترتیب برای کل پرسشنامه ۰/۸۷، پرسشنامه رهبری تحول آفرین ۰/۸۵ و

پرسشنامه مدیریت دانش ۰/۸۲ برآورد گردید. نتایج نشان داد که، لازمه ایجاد تحول در نظام اداری برخورداری از رهبران تحول آفرین است. که با تسهیم دانش در سازمان و به حافظه سپردن دانش افراد در حافظه سازمانی می‌تواند کارکنانی دانشی بار آورد که پاسخگوی نیاز مراجعین خود باشد.

متقی و شعبان مرادی (۱۳۹۵) در تحقیق خود به بررسی رابطه میان سبک رهبری تحول آفرین با مدیریت دانش پرداخته اند. فرضیات این پژوهش در نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران بررسی شد. گردآوری داده‌ها از طریق پرسشنامه صورت گرفته و جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون ضربی همبستگی پرسون استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهند بین تمام مؤلفه‌های رهبری تحول آفرین و مدیریت دانش رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهادهایی نیز ارائه شده است.

شیرزاد و همکاران (۱۳۹۳) در تحقیق به بررسی رابطه بین رهبری تحول آفرین با بکارگیری مدیریت دانش در معلمان متوسطه شهرستان قرچک ارداختند. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دبیران مدارس متوسطه شهرستان قرچک در سال تحصیلی ۹۲-۹۳ به تعداد ۶۲۰ نفر بوده که با استفاده از روش نمونه گیری تصادفی ساده و بر اساس جدول مورگان ۲۳۷ نفر یه عنوان نمونه انتخاب شده است. یافته‌های تحقیق حاکی از آن بود که بین رهبری تحول آفرین با مدیریت دانش در معلمان متوسطه شهرستان قرچک رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد. یافته‌ها نشان داد بین رهبری تحول آفرین با هر یک از مؤلفه‌های مدیریت دانش (خلق‌دانش، تسهیم‌دانش، ذخیره‌دانش و کاربرد دانش) رابطه معنی‌داری وجود داشت.

پولیتس (۲۰۰۱) در تحقیق خود نشان داده است که انواع سبک‌های رهبری که با ویژگی‌هایی نظیر رفتار مشارکتی، اعتماد متقابل و احترام به ایده‌ها و احساسات زیردستان توصیف م شود نسبت به سبک‌هایی که با ویژگی‌هایی نظیر رفتار استبدادی و وظیفه گرا توصیف می‌شوند، با اکتساب دانش رابطه قوی تری دارند.

بنابراین مسئله اصلی در این پژوهش مطالعه‌ی تأثیر رهبری تحول گرا بر کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب است. لذا سؤال اصلی این تحقیق این است که، آیا رهبری تحول گرا بر کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش کارکنان شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب تأثیر دارد؟

روش تحقیق

پژوهش حاضر، از نظر هدف، پژوهشی کاربردی است و از حیث روش پیمایشی، قرار می‌گیرد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه رهبری تحولی باس و اولیو (۲۰۰۰)، پرسشنامه خلاقیت کارکنان رندسیپ (۱۹۹۷) می‌باشد. پایایی ابزار این تحقیق به کمک روش آلفای کرونباخ محاسبه شد، میزان آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه‌ها ۰/۸۳ و ۰/۸۹ می‌باشد، که از لحاظ آماری مورد تأیید، است. به منظور بررسی فرضیات تحقیق از آزمون‌های T و در نهایت به منظور بررسی برآش مدل پژوهش از فن تحلیل مسیر استفاده گردید.

یافته‌های پژوهش

الف- یافته‌های توصیفی

پرسشنامه‌ها بین جامعه‌ی آماری توزیع گردید، پس از جمع‌آوری پاسخنامه‌ها و بررسی جمعیت‌شناختی مشخص شد که از نظر جنسیت، ۸۰/۶ درصد از پاسخ دهنده‌گان را مردان و ۱۹/۴ درصد آن‌ها را زنان تشکیل می‌دهند؛ از نظر وضعیت تأهل، ۸۹/۸ درصد از کارکنان پاسخ دهنده مجرد و ۱۰/۲ درصد متاهل می‌باشند؛ از نظر وضعیت سنی، ۱۱/۲ درصد از پاسخ دهنده‌گان در گروه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال، ۴۱/۷ درصد از پاسخ دهنده‌گان در گروه سنی ۳۱ تا ۴۰ سال، و نهایتاً ۴۷/۱ درصد از پاسخ دهنده‌گان در گروه سنی ۴۱ سال و بالاتر از آن جای می‌گیرند؛ از نظر سابقه‌ی خدمت، ۱۴/۱ درصد از کارکنان پاسخ دهنده دارای سابقه‌ی خدمت ۵ سال و کمتر از آن هستند، ۱۴/۶ درصد پاسخ دهنده‌گان دارای سابقه‌ای بین ۶ تا ۱۰ سال، ۱۴/۶ درصد دارای سابقه بین ۱۱ تا ۱۵ سال، ۱۰/۷ درصد دارای سابقه بین ۱۶ تا ۲۰ سال و نهایتاً ۴۶/۱ درصد از آن‌ها سابقه خدمت ۲۱ تا ۳۰ سال داشته‌اند؛ از نظر نوع کار، ۰/۱۵ درصد فنی، ۸/۷ درصد عملیاتی، ۹/۷ درصد خدماتی، ۵/۳ درصد بازارگانی، ۱۹/۹ درصد مالی، ۱/۹ درصد حقوقی و ۳۹/۹ درصد اداری بودند.

ب- یافته‌های استنباطی

به منظور تعیین وضعیت توزیع نمونه آماری، از تطابق توزیع کولموگروف- اسمیرنوف استفاده شده است. سپس به منظور شناخت وضعیت فعلی متغیرهای تحقیق از آزمون t یک نمونه‌ای استفاده گردیده است. از تحلیل عاملی تأییدی برای سنجش برآذش ابزارهای اندازه گیری استفاده گردید و به منظور آزمون فرضیه‌های تحقیق نیز مدل معادلات ساختاری بکار گرفته شده است.

جدول ۱- نتایج آزمون کولموگروف- اسمیرنوف

متغیرهای مستقل	Sig (سطح معناداری)	مقدار آزمون
ترغیب ذهنی	۰/۰۹۷	۱/۰۲۸
نفوذ آرمانی	۰/۰۶۰	۱/۰۰۹
انگیزش الهام بخش	۰/۵۵۹	۰/۸۸۸
ملاحظه فردی	۰/۰۷۵	۰/۸۶۳
اعتقادات و جو سازمانی	۰/۰۵۴۹	۰/۸۶۱
ابعاد ساختاری برای نوآوری	۰/۰۶۳	۱/۰۲۱
صلاحیت منابع انسانی	۰/۰۲۱	۱/۱۲۴
استراتژی برای نوآوری	۰/۰۸۷	۰/۹۸۷
mekanizm حمایتی برای نوآوری	۰/۰۹۴	۰/۸۸۹
کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش	۰/۱۲۳	۰/۹۶۳

با توجه به نتایج جدول ۱ وضعیت متغیر کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش مطلوب می‌باشد.

جدول ۲- آزمون t تک نمونه‌ای متغیر خلاقیت

متغیر	□	میانگین استاندارد انحراف استاندارد	میانگین خطای استاندارد	آزمون t که نمونه‌ای
کشف، جمع آوری و انتشار دانش		۲۲۳	۲۰۰۵.۳	۷۱۲۷۴ .۰

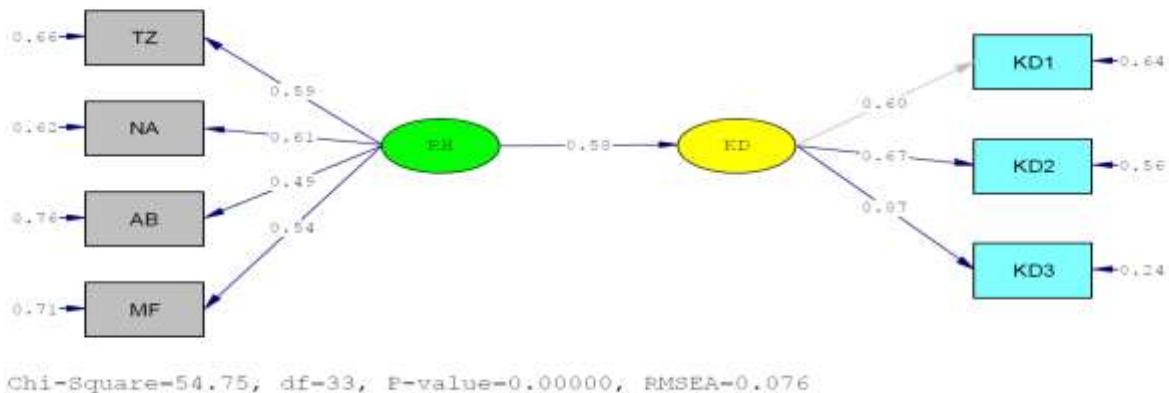
آزمون يك راهه					
Test Value = 3					
تفاضل میانگین		Sig. (2-tailed)	درجه آزادی	T	متغیر
بالا تر	پایین تر				
.۲۲۴۶	.۱۰۲۲	.۲۲۲۷۱	.۰۰۱	۲۲۲	۱۱۳.۶

آزمون فرضیه تحقیق

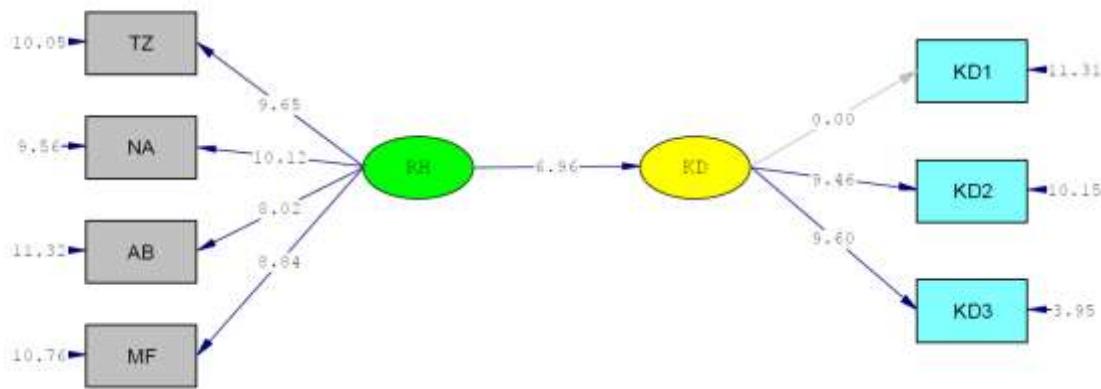
فرضیه: رهبری تحول گرا بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب تأثیر معنی داری دارد.

H0: رهبری تحول گرا بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب تأثیر معنی داری دارد.

H1 : رهبری تحول گرا بر کشف، جمع آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب تأثیر معنی داری دارد.

شکل ۱- مدل پژوهش در حالت تخمین استاندارد.

شکل ۲- مدل پژوهش در حالت اعداد معناداری.

در اجرای مدل معادلات ساختاری برای آزمون فرضیه اصلی تحقیق ابتداء خروجی نرم افزار نشان دهنده مناسب بودن مدل ساختاری برازش یافته است ($\chi^2/df=1/65$; GFI=0.93; AGFI=0.91; NFI=0.97; NNFI=0.99; RMSEA=0.076). به عبارت دیگر، داده‌های مشاهده شده تا میزان زیادی منطبق بر مدل مفهومی پژوهش است. در نمودارهای نیز معناداری ضرایب و پارامترهای بدست آمده از مدل ساختاری پژوهش نشان داده شده است که همه ی اعداد بزرگتر از ۰.۹۶ می باشند. بر طبق معادله ساختاری به دست آمده در شکل‌های ۱ و ۲ و در سطح معنی داری ۰.۰۵ فرضیه صفر رد شده است، در نتیجه ادعای محقق با اطمینان ۹۵٪ مورد تایید قرار گرفته است و با میزان خطای ۵٪ می توان گفت که: رهبری تحول‌گرا بر کشف، جمع‌آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب تأثیر معنی داری دارد.. میزان ضریب مسیر برابر ۰/۵۸ و میزان ضریب تی برابر ۶/۹۶ می باشد.

نتیجه‌گیری

رهبری تحول گرایانه کشف، جمع آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب تأثیر معنی داری دارد.. بر طبق معادله ساختاری به دست آمده و در سطح معنی داری ۰/۰۵ فرضیه صفر رد شده است، در نتیجه ادعای محقق با اطمینان ۰/۹۵ مورد تایید قرار گرفته است و با میزان خطای ۵٪ می‌توان گفت که: رهبری تحول گرایانه کشف، جمع آوری و انتشار دانش در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب تأثیر معنی داری دارد.. میزان ضریب مسیر برابر ۰/۵۸ و میزان ضریب تی برابر ۶/۹۶ می‌باشد. در تبیین این امر میتوان چنین بیان کرد که بر اساس نظریه باس، ترغیب ذهنی رهبران را راغب و توانا می‌کند تا راههای جدید نگاه کردن به مسائل قدیمی را به کار کنندشان نشان دهند، تا اینکه، آنها یاد بگیرند که مشکلات را به عنوان مسئله حل شده بینند و بر راه حل های منطقی تأکید کنند و توانایی ها و قابلت های خودشان را توسعه بدھند. همچنین در ترغیب ذهنی، رهبران دلایلی را برای پیروان خود ارائه می‌دهند تا ادراک خود شان را نسبت به انجام اعمال و ارزش ها و نگرش های خودشان تغییر دهند و جریانی از ایده های جدید و چالش برانگیز برای زیر دستان فراهم می‌کنند؛ پیروان را تحریک می‌کنند که درباره راههای جدید فکر کنند و ارزشها و اعتقادات قدیمی شان را دوباره ارزیابی کنند و بر حل مسئله تأکید کنند و از منطق و استدلال قبل از عمل استفاده کنند. نتایج این فرضیه با نتایج تحقیقات، خلخالی (۱۳۹۵) میرکمالی و همکاران (۱۳۹۰)، مطهر و همکاران (۲۰۱۵)، مخبرو همکاران (۲۰۱۵)، ایمام آگلو (۲۰۱۵)، بارزاک و کان (۲۰۱۲) یویو. ان و همکاران (۲۰۱۲) همسو است.

منابع

- ۱- پاداش، فربیا و گل پرور، محسن. (۱۳۸۹). رابطه رهبری اخلاق مدار با انگیزش درونی برای نوآوری و خلاقیت کارکنان، فصلنامه اخلاقی در علوم و فناوری، سال پنجم، شماره های ۱ و ۲، ۱۰۳-۱۱۰.
- ۲- جلیلیان، حمیدرضا. مرادی، مرتضی. کاکایی ماوایی، حسین. (۱۳۸۹). رهبری تحول گرایانه کارکنان، دو ماہنامه توسعه انسانی پلیس، سال هفتم، شماره ۳۲، ۵۹-۷۲.
- ۳- خلخالی، ع. (۱۳۹۵). تبیین وضعیت خلاقیت و یادگیری سازمانی مدارس بر مبنای ابعاد سبک رهبری تحولی مدیران مدارس، دوره ۴، شماره ۱، ۲۷-۴۵.
- ۴- صادقی مال امیری، منصور. و رئیسی، محبت. (۱۳۸۹). ارائه مدل مفهومی برای سنجش خلاقیت. دو ماہنامه توسعه انسانی پلیس، سال هفتم، شماره ۳۰، ۹۷-۱۱۲.
- ۵- کلانی، امین. ترخانی، عزت الله. محمدی شمس آبادی، امیر مسعود. طبیی، سجاد. (۱۳۹۲). رابطه قابلیت های یادگیری سازمانی و چابکی سازمانی در وزارت ورزش و جوانان ایران، مقاله ۷، دوره ۱، شماره ۱، صفحه ۷۳-۸۴.
- ۶- میرکمالی، سید محمد. چوبانی، حیدر. حیات، علی اصغر. غلامزاده، حجت. (۱۳۹۱). بررسی تأثیر رهبری تحول آفرین بر رفتار شهروندی سازمانی نیروهای دانشگر شرکت ملی نفت ایران، دوره ۲، شماره ۱، بهار ۱۳۹۱، صفحه ۱۳۸-۱۵۵.
- 7- Chen, M. f. (2016). "The relationship among transformational leadership, organizational commitment and organizational citizenship behavior – a study of network depart.

- 8- Doyle, J.L. (2004) "Theories of Educational Leadership and Management", International Journal of Educational Management , Vol. 18 Issue:
- 9- Kaplan, A. , &Midgley, C. (1997). The effects of achievement goals: Does level of perceived academic competence make a difference? *Contemporary Educational Psychology*, 22, 415-435.
- 10- Mehra, A. , Smith, B. R. , Dixon, A. L. & Robertson, B. (2016). Distributed leadership in teams: The network of leadership perceptions and team performance. *The Leadership Quarterly* , 17(6) 232-245.
- 11- Politis, J) 2014,('Transformational and transactional leadership. . . ', *The Electronic Journal Knowledge Management*, vol. 2, pp. 23-34.
- 12- Stogdill, R. M. Bass, B. M. (1981), *Stogdill's Handbook of Leadership*. The Free Press, New York. ۸۵۶.
- 13- Yang J. t. (2015). Qualitative knowledge capturing and organizational learning: two case studies in Taiwan hotels , *Tourism Management* 25. 421–428.

